

Componentspecificatie Beplanting

Status: Bijlage bij Vraagspecificatie Eisen

Versie: 1.0

Datum: 29-01-2025

Algemene uitgangspunten

De gemeente Bergen streeft naar een prettige, fraaie en gezonde leefomgeving voor haar bewoners en een hoge landschappelijke kwaliteit van de gemeente. Dat heeft zich onder meer vertaald in de in november 2020 vastgestelde Landschapsvisie Maasdal Bergen dat een kader vormt voor de uitwerking van het omgevingsbeleid en voor de toetsing van ruimtelijke plannen en projecten. Veel uitgangspunten uit de visie hebben hun plek gevonden in het Ruimtelijk Kwaliteitskader deel 1 van de Gebiedsontwikkeling Groene Rivier Well (GGRW).

Enkele kernbegrippen uit de Omgevingsvisie Bergen 2030 zijn landbouw en natuur in balans, een slim en op maat waterbeheer en versterking van biodiversiteit en natuurwaarden. Tevens heeft de gemeente zich geschaard achter het Aanvalsplan Landschap d.d. september 2022 dat streeft naar de realisatie van 10% groenblauwe dooradering van het landschap in 2050. Het Aanvalsplan heeft betrekking op het landelijk gebied exclusief de bebouwde kom en Natuur Netwerk Nederland en wil een bijdrage leveren aan een betere biodiversiteit, de klimaatopgave en schoon water. Van belang is dat het voor de landbouw financieel aantrekkelijk is een bijdrage te leveren aan de totstandkoming van groenblauwe dooradering. De dooradering richt zich op zowel houtige landschapselementen (o.a. bomenrijen, houtwallen, maasheggen), elementen met kruiden en ruigten en op natte elementen zoals slootkanten, natuurvriendelijke oevers en poelen.

Naast het Aanvalsplan Landschap is ook de brief van de Tweede Kamer relevant die aangeeft dat bodem en water meer sturend moeten zijn bij de ruimtelijke ordening en inrichting van het landelijk gebied. Hierin wordt o.a. gepleit voor een gezonde bodem met een goede spons/bufferwerking, schoon water en een robuust en veerkrachtig watersysteem met ruimte voor vasthouden, bergen en afvoeren van water.

De groenvoorzieningen/beplantingen die in de openbare ruimte van de gemeente Bergen worden gerealiseerd, zijn opgedeeld in drie categorieën: Bomen, Beplanting en Gras. Elk van deze categorieën kent zijn eigen uitgangspunten en ontwerpeisen.

Wettelijke regelgeving

- Wet Natuurbescherming
- Verordening Fysieke Leefomgeving gemeente Bergen (L) 2022

Vigerende beleidsdocumenten

- [Omgevingsvisie Bergen 2030](#)
- Landschapsvisie Maasdal Bergen (2020)
- Visie Maasheggen gemeenten Gennep en Bergen (2020)
- Beleidskader houtopstanden Gemeente Bergen

De Gemeente Bergen heeft geen bomenlijst waarin beschermde (monumentale) bomen staan. In de Verordening Fysieke Leefomgeving gemeente Bergen (L) uit 2022 staat aangegeven voor welk type houtopstanden een omgevingsvergunning nodig is voor het vellen. De criteria op basis waarvan een vergunning kan worden geweigerd, zijn:

- de natuurwaarde van de houtopstand;
- de landschappelijke waarde van de houtopstand;
- de waarde van de houtopstand voor stads- en dorpsschoon;
- de beeldbepalende waarde van de houtopstand;
- de cultuurhistorische waarde van de houtopstand;
- de waarde voor de leefbaarheid van de houtopstand.

In de landschapsvisie Maasdal Bergen wordt gepleit voor het behoud van de bomen langs de Kasteellaan. In de Visie Maasheggen gemeenten Gennep en Bergen is de ambitie vastgelegd voor het behoud, herstel en ontwikkeling van Maasheggen in het Maasdal en het oude cultuurlandschap dat daarmee gepaard gaat. Er is voor de middellange termijn een streefbeeld gemaakt dat als inspiratie en landschappelijk toetsingskader dienst doet. Als basis voor deze visie zijn alle nog bestaande maasheggen geïnventariseerd.

Handboeken, richtlijnen en normeringen

- Standaard RAW Bepalingen 2020
- Handboek Bomen 2022 (norminstituut bomen)

Bomen

Uitgangspunten

Algemeen

- Uitgangspunt voor gezonde bomen is zo veel mogelijk behoud.
- De gemeente Bergen heeft geen compensatieregels maar beoordeeld per project op basis van wat er verdwijnt en wat er wordt herbeplant of er voldoende wordt gecompenseerd.
- Gemeentebomen binnen de invloedssfeer van een project dienen beschermd te worden volgens de [bomenposter 'Werken rond bomen'](#) uit Handboek Bomen 2022. Afwijken van deze randvoorwaarden en eisen ten behoeve van boombescherming dient met de betreffende beheerders worden afgestemd. Onderdeel van de bomenposter is dat een werkplan ter goedkeuring aan de gemeente moet worden voorgelegd waarin staat hoe de bestaande bomen binnen het werkgebied tijdens de uitvoering worden beschermd.
- Aanplant en verplant alleen binnen het plantseizoen. (1 november tot 1 maart)
- Uitgangspunt is de aanplant van verschillende soorten binnen groepen of lanen ter voorkoming van monoculturen en om het risico op uitval door eventuele ziekten te spreiden.
- Vormbomen zoals; leibomen, gekandelaberde bomen en knotbomen in beginsel niet toepassen vanwege de relatief hoge beheerinspanning. Alleen binnen een dorpshart en/of kernwinkelgebied zijn vormbomen een optie, e.e.a. altijd in overleg met de boombeheerder van de gemeente Bergen.
- Aanplant nieuwe bomen altijd met draadkruit en op zandgrond gekweekt.
- Minimale aanplantmaat (omtrek stam op 1,0m. +mv) binnen bebouwde kom 18/20cm. en buiten bebouwde kom 16/18cm.

Boomgrootte

Gemeente Bergen hanteert drie boomgroottes voor bomen met een ovale of eironde kroonvorm (reguliere kroonvorm):

1. Bomen van de **1^e grootte: ≥ 20 meter**, voorbeelden zijn plataan, zomereik, linde, gewone beuk, ratelpopulier/esp en paardenkastanje.
2. Bomen van de **2^e grootte: ≥ 8 en ≤ 20 meter**, zoals haagbeuk, els en ruwe berk.
3. Bomen van de **3^e grootte: ≤ 8 meter**, zoals sierkers, sierappel en krentenboom.

De eisen met betrekking tot afwijkende kroon- en snoeivormen worden per plan individueel bepaald door de gemeente.

De toe te passen grootte is per wegcategorie uiteengezet in tabel 1.

Wegcategorie	Boomgrootte
Buiten de bebouwde kom	
Gebiedsontsluitingsweg 80	1 ^e grootte, buiten de obstakelvrije zone
Dorpsverbindingsweg 60	1 ^e of 2 ^e grootte
Erfttoegangsweg 60	1 ^e of 2 ^e grootte
Binnen de bebouwde kom	
Gebiedsontsluitingsweg 50-70	1 ^e grootte

Wijkontsluitingsweg 50	1 ^e of 2 ^e grootte
Erftoegangsweg 30	1 ^e , 2 ^e of 3 ^e grootte

Tabel 1 Boomgroottes per wegcategorie

Ontwerpeisen

Situering

- De boom moet kunnen uitgroeien tot de soorteigen habitus (groeivorm). In de ontwerptekeningen bomen dan ook weergeven in "volwassen" omvang.
- Bij (nieuwe) bouwplannen waarbij ter hoogte van de begrenzingen van het plan bomen, landschappelijke elementen en/of beplanting aanwezig is/zijn, dient rekening gehouden te worden met de uiteindelijke kroonomvang/volume van deze bestaande groenvoorziening. Het te hanteren uitgangspunt daarbij is het duurzame behoud van deze groenvoorzieningen. In het geval het een gemeentelijke groenvoorziening betreft, dient ten alle tijden de toegankelijk van bomen i.v.m. beheer en onderhoud geborgd te zijn.
 - Bij 1^e grootte bomen dient tenminste 10 meter vanaf het hart van de stamvoet tot aan de grens aangehouden te worden
 - Bij 2^e grootte bomen dient tenminste 7,5 meter vanaf het hart van de stamvoet tot aan de grens aangehouden te worden
 - Bij 3^e grootte bomen dient tenminste 5 meter vanaf het hart van de stamvoet tot aan de grens aangehouden te worden.
- De locatie van de bomen is zodanig dat aanrijtschade door verkeer wordt voorkomen.
- Voor laanstructuren binnen en buiten de bebouwde kom dient een plantafstand van 10 meter h.o.h. te worden aangehouden. Dit geldt zowel voor bomen van de 1e als van 2e grootte.
- Uitgangspunt is om bij de aanplant van bomen een duurzame groeiplaats te realiseren waar een boom zich kan ontwikkelen tot volwaardige boom. De omvang van het plantvak dient daarom voldoende groot te zijn (conform Handboek Bomen 2022). Plantvak bij voorkeur voorzien van onderbeplanting (op deze wijze wordt de toepassing van (dure) ondergrondse groeivoorzieningen voorkomen). Dit is niet afhankelijk van de onderbeplanting.
- Bomen in verharding (met toepassing van boomspiegels) alleen toepassen als er onvoldoende ruimte is voor een volwaardig plantvak. Dit gaat dan gepaard met de juiste ondergrondse groeiplaatsvoorzieningen.
- Om de gezondheid van een boom te kunnen garanderen en wortelopdruk van verharding te voorkomen/beperken dient een minimale afstand gehanteerd te worden conform handboek bomen.
- Aanplant solitaire bomen in talud; maximale helling 1:4. Bomen dienen verder goed toegankelijk te zijn voor een hoogwerker. Hierbij zijn de volgende eisen van toepassing:
 1. Taludlengte $\leq 6,0\text{m}$. ; aan één zijde voorzien in een obstakelvrij schouwpad van min. 2,5m. breed
 2. Taludlengte tussen 6,0 - 12,0m. ; aan twee zijden voorzien in een obstakelvrij schouwpad van min. 2,5m. breed
 3. Taludlengte $\geq 12,0\text{m}$. ; geen bomen toepassen

Soortkeuze

- Enkele belangrijke aandachtspunten bij de soortkeuze zijn:
 - o Uiteindelijke grootte.
 - o Passend bij het landschapstype.
 - o Bevordering van de biodiversiteit.
 - o Mogelijkheid tot opkronen in stedelijk gebied.
 - o Gevoeligheid voor ziekten en plagen.
 - o Vruchtdracht.
 - o Takbreukgevoeligheid.
 - o Gevoeligheid voor strooizout langs wegen.
 - o Oppervlakkige beworteling (wortelopdruk wegen/paden).

Bovengrondse voorzieningen

- Verankering t.b.v. nieuwe aanplant bomen:
 - Robinia boompalen, 3 stuks per boom. Geschild, gekruind en gepunt, niet verduurzaamd. Lengte 1,6m. diameter 70-80mm. Verticaal en in driehoeksverband plaatsen, 1,0 m boven maaiveld.
 - Boom verankeren met boomband, type autogordel, aan boompalen en vastzetten met boombandnagels op zodanige wijze dat er aan alle drie de zijden spanning op de boombanden staat.
- Voorziening watergeven t.b.v. nazorg nieuwe aanplant bomen:
 - Aanbrengen HPDE gietrand, kleur zwart, 2mm dik en 30,0cm hoog. Plaatsen aan binnenzijde boompalen en 10,0cm ingraven. Gietrand dient geplaatst te worden zodat deze een doorsnede heeft van ten minste 70,0cm, en met een overlap van min. 10,0cm t.h.v. een boompaal. Bovengronds vastzetten met twee boombandnagels per boompaal. De gietrand dient zodanig te worden aangelegd en gedurende de onderhoudstermijn te worden onderhouden dat er geen water wegvloeit bij watergiften.
 - Binnen de gietrand standplaats afvullen met een laag van circa 10 cm boomschors of ten minste 1 jaar uitgerijpte houtsnippers.
- In te beweiden graspercelen, bomen voorzien van gegalaniseerde boomkorven Ø0,45m. Specificaties: maaswijdte 4,0x9,0cm, dikte 0,03cm, hoogte 1,5m.

Ondergrondse voorzieningen

- Bij renovatie of reconstructiewerk waarbij bestaande bomen worden gehandhaafd, dient in trottoirs gebruik te worden gemaakt van Nederlands gebroken steenslag met sortering 8-16mm om op te straten. Dit om worteling in de straatlaag en daardoor wortelopdruk te kunnen voorkomen. Een alternatief is bijvoorbeeld een wortelscherm.
- Grondverbetering ten minste 1,0m. diep, tot een maximum van 2,0m. Afhankelijk van grootte boom. Plantvak volledig voorzien van humeuze teelaarde. Vrijkomende grond afvoeren. Indien de bestaande bodem uit goede, humeuze grond bestaat, kan in afstemming met OG hiervan worden afgeweken.
- Hoeveelheid toe te passen bomengrond (organisch stofgehalte 8-12%) per boomgrootte:
 - o 1^e grootte $\geq 10 \text{ m}^3$
 - o 2^e grootte $\geq 6 \text{ m}^3$
 - o 3^e grootte $\geq 4,5 \text{ m}^3$

- 200 liter schimmeldominante humuscompost toepassen per aan te planten boom. Schimmeldominante humuscompost dient egaal vermengt te worden met de teelaarde rondom de kluit binnen een 1 m x 1m ruimte. Voorafgaand aan levering, certificaat toegepaste schimmeldominante humuscompost ter goedkeuring voorleggen aan gemeente.

Bepanting

Uitgangspunten

- De gemeente hanteert vijf categorieën bepanting: bosplantsoen, (bodembedekkende) heesters, (blok)hagen, rozen en vaste planten.
- De vitaliteit van de bepanting moet kunnen worden gegarandeerd. Naast externe omstandigheden (beschadigingen bijvoorbeeld) zijn standplaats, groeirimte, bodem, waterhuishouding en de juiste soortkeuze, essentieel voor een vitaal bepantingsvak.
- Aanplant en verplant alleen binnen het plantseizoen.
- Overlast van bepanting aan omwonenden moet zoveel mogelijk worden beperkt, ook tijdens het uitgroeien tot uiteindelijke omvang.
- Geen snippergroen realiseren; snippergroen zijn vaak "reststrookjes" welke overblijven na inpassing van de benodigde infrastructuur.

Ontwerpeisen

Situering

- De bepanting moet kunnen uitgroeien tot de soorteigen habitus (groeivorm). In het UO en/of Bepantingsplan dan ook weergeven in "volwassen" omvang.
- Landschappelijke bepantingsvakken niet direct tegen particuliere tuinen aanleggen ofwel een harde grens tussen particulier en openbaar groen realiseren. Dit om onrechtmatig gebruik van gemeentelijk eigendom tot een minimum te kunnen beperken.
- Hoeken in plantvakken scherper dan 60 graden niet toepassen.
- De afstand van landschappelijke elementen en bepantingen tot verharding en erfgronden minimaal 1,5m. tot de eerste rij bepanting.
- Bij aanplant bosplantsoen in talud; steilheid talud maximaal 1:2, aan één zijde voorzien in een obstakelvrij schouwpad van min. 2,5m. breed.
- Toegankelijkheid ten behoeve van onderhoudsmaterieel (trekker) waarborgen bij grote (>100m²) oppervlaktes.
- Vaste planten alleen toepassen op beeldbepalende locaties, zoals monumenten, binnenstedelijke wadi's en zichtlocaties aan ontsluitingswegen binnen de bebouwde kom.

Ondergrond

- Bepantingsvakken dienen voorzien te zijn van minerale teelaarde met 5% organisch stofgehalte en vrij te zijn van steenpuin, wortelresten, wortelonkruiden en invasieve exoten. Dit is ook van toepassing op gebiedseigen grond.
- De minimale gronddekking bij het aanleggen van bepantingsvakken bedraagt 0,4m teelaarde.
- De indringingsweerstand van de grond (bepaald met een standaardconus van 1 cm²) mag maximaal 3 MPa bedragen ten tijde van aanplant. Dit wordt gemeten met een penetrograaf tot een diepte van 1,20m.
- Harde en / of slecht doorlaatbare lagen doorspitten tot op een diepte van 1,2m.
- In plantvakken het maaiveld minimaal 3,0cm lager dan bovenkant kantopsluiting plantvak afwerken.

Bemesting

De mest dient in alle gevallen onkruidvrij en uit gecomposteerd te zijn. Verder zijn hieronder per beplantingscategorie de specifieke eisen i.r.t. bemesting benoemd. Indien de bestaande bodem uit goede, humeuze grond bestaat, kan in afstemming met OG hiervan worden afgeweken.

Bosplantsoen

- Een laagdikte van 3 cm bestaande uit 50% champignonmest en 50% tuinturf dient vermengt te worden met de teelaarde tot een diepte van 25cm.

(Bodembedekkende) heesters

- Een laagdikte van 5 cm bestaande uit 50% champignonmest en 50% tuinturf dient vermengt te worden met de teelaarde tot een diepte van 25cm.

(Blok)hagen

- Een laagdikte van 5 cm bestaande uit 50% champignonmest en 50% tuinturf dient vermengt te worden met de teelaarde tot een diepte van 25cm. Bij de aanplant van beukenhagen of haagbeuken dienen mycorrhiza schimmels toegevoegd te worden (product en hoeveelheid i.o.m. gemeente).

Rozen

- Een laagdikte van 5 cm bestaande uit 50% champignonmest en 50% tuinturf dient vermengt te worden met de teelaarde tot een diepte van 25cm.

Vaste planten

- Een laagdikte van 20cm BVB G2C Buffersubstraat dient vermengt te worden met de teelaarde tot een diepte van 25cm.

Soortkeuze

- Toe te passen soorten vaste planten in overleg met OG bepalen.
- Bij de soortkeuze dient de benodigde beheerinspanning (bijvoorbeeld snoeien en onkruidbeheersing) te worden meegenomen in de afweging. Soorten die intensief onderhoud vergen, moeten zoveel mogelijk vermeden worden.
- Rondom sportparken en speelplekken geen gedoornde of vruchtdragende plantsoorten aanplanten.
- Bij het aanplanten van een struiketage vooral schaduw verdragende soorten toepassen.
- Heesterrozen dienen bestand te zijn tegen het jaarlijks afzetten met een klepelmaaier.
- Bij bosplantsoen maat 60-100 van autochtone herkomst toepassen zodat het plantmateriaal is aangepast aan de lokale klimatologische omstandigheden. De ervaring leert dat door de biologische opkweek zonder kunstmest e.d. het plantmateriaal langzamer is gegroeid en daardoor sterker is en na aanplant beter aanslaat.
- Bij maasheggen wordt een onderscheid gemaakt tussen een knip/scheerheg en een struweelheg. Er dient autochtoon plantmateriaal te worden gebruikt conform de onderstaande samenstelling en maten.

Knip/scheerheg

soort	percentage	maat
Crataegus monogyna	65	70-90 3-5 tak
Crataegus laevigata	10	70-90 3-5 tak

Acer campestre	5	80-100
Rosa canina	5	60-100 3-5 tak
Viburnum opulus	5	70-90 3-5 tak
Corylus avellana	5	60-100 3-5 tak
Sorbus aucuparia	5	80-120

Struweelheg

soort	percentage	maat
Crataegus monogyna	34	70-90 3-5 tak
Crataegus laevigata	10	70-90 3-5 tak
Acer campestre	10	80-100
Rosa canina	10	60-100 3-5 tak
Prunus spinosa	6	60 -100 3-5 tak
Viburnum opulus	6	70-90 3-5 tak
Corylus avellana	6	60-100 3-5 tak
Sorbus aucuparia	6	80-120
Mespilus germanica	6	60-100 3-5 tak
Prunus padus	6	80-120

Plantruimte en plantwijze

Houtwal en/of houtsingel

- Een houtwal en/of houtsingel is een vrij liggend lijnvormig en aaneengesloten landschapselement met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken.
- Een houtwal en/of houtsingel is minimaal 25 meter lang en maximaal 20 meter breed.

Bosje

- Een bosje is een vrij liggend vlakvormig en aaneengesloten landschapselement met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en struiken.
- Een bosje is minimaal 2,0 are en maximaal 1,0 hectare groot.

Struweel

- Een struweel is een aaneengesloten rand met een variatie van inheemse bomen of struiken en een kruidachtige begroeiing van inheemse grassen en kruiden die zich spontaan kan ontwikkelen.
- De rand is minimaal 25 meter lang en maximaal 20 meter breed.
- Maximaal 50% van de oppervlakte van de rand wordt ingenomen door inheemse bomen en/of struiken.
- Een struweelrand kan langs een bosrand of een landschapselement liggen maar ook vrij in het veld, bijvoorbeeld langs een perceel rand.

Bosplantsoen (binnen de bebouwde kom)

- Bosplantsoen is een houtachtige beplanting met inheemse gewassen
 - o Bosplantsoen met boomvormers (20% boomvormers)
 - § Breedte van het plantvak is tenminste 10 meter.
 - § Lengte van het plantvak is tenminste 20 meter.
 - o Bosplantsoen zonder boomvormers
 - § Breedte van het plantvak is tenminste 5 meter.
 - § Lengte van het plantvak is tenminste 10 meter.
- De plantafstand van landschappelijke elementen en/of beplantingen tot verharding en erfgrenzen bedraagt minimaal 1,5m. Boomvormers tenminste 4 meter vanaf de erfgrens.
- Aanplant in driehoek verband, waarbij de plantafstand 1,0m x 1,0m bedraagt. Hierbij dient plantmateriaal minimaal 2-jarig te zijn. Boomvormers tenminste 80/100.

Maasheggen

- Aanplant in een enkele rij met onderlinge afstand van 20 cm.

(Bodem bedekkende)heesters:

- Onderlinge plantafstand afhankelijk van de soort (1-5 stuks per m²).
- Afstand tot verharding is de halve volwassen plantmaat.
- Bij grotere solitairheesters een kunststof gietrand met een minimale capaciteit van 100ltr toepassen.

(Blok)hagen

- Breedte plantvak minimaal 0,8m. (tussen kantopsluiting).
- Hoogte maximaal 1,2m, langs wegen maximaal 0,4m.
- Plantafstand enkele rij 2-5 stuks per m¹; afhankelijk van de soort.
- Dubbele rij; 4-7 st/ m¹ haag, afhankelijk van de soort.
- Rijen aanplanten ca. 0,25m uit grens haagvoet.

Rozen

- Afstand tot verharding de halve volwassen plantmaat.
- Plantafstand 0,4m x 0,4m.
- Aanplanten in driehoek verband.

Vaste planten

- Plantdichtheid afhankelijk van de soort, maar wel zo dat binnen één groeiseizoen een dichte beplanting is verkregen.
- Groepsgewijs aanplanten.

Gras

Uitgangspunten

- De gemeente Bergen kent twee grastypen, te weten:
 1. Recreatief gras;
 - o Grasvelden, trapveldjes, parken, wegbermen en groenstroken binnen de bebouwde kom.
 2. Ruw gras;
 - o Schrale (bloemrijke) grasvelden; (ecologisch beheerregime; 1x of 2x/jaar maaien, maaisel wordt afgevoerd ter bevordering van de kruidenvegetatie).
 - o Te beweiden grasvegetaties (ecologisch beheerregime; afhankelijk van groeidruk).
 - o Bloemenweides; inheemse, wilde flora en fauna tot ontwikkeling laten komen (beheerregime; 1x of 2x/jaar maaien, maaisel wordt afgevoerd ter bevordering van de diversiteit).
 - o Grasbermen buiten de kom; hier past de gemeente een ecologisch bermbeheer toe wat betekent dat de gemeente minder maait, meer in fasen maait en plaatselijk het maaisel afvoert. Ecologisch bermbeheer zorgt voor waardevollere bermen voor de natuur, met meer verschillende kruiden en insecten. Daarnaast is een ecologische berm een aantrekkelijke berm waar meer te zien en te beleven is. Op de bermenbeheerkaart van de gemeente Bergen is te zien waar ecologisch bermbeheer wordt toegepast
- I.v.m. bevorderen habitatten flora en fauna bij de aanleg van wadi's er altijd naar streven wisselende steilheden van taluds toe te passen, zowel in lengte- als in breedterichting.

Ontwerpeisen

Situering

- Situering en vormgeving zodanig dat zo min mogelijk wordt uitgenodigd om te parkeren op gras. Dit om schade aan het gras te voorkomen.
- Omsloten grasvlakken met ruw gras dienen een toegang van minimaal 2,5m breed te hebben, grasvlakken met recreatief gras 2,0m, breed. Dit ten behoeve van toegankelijkheid onderhoudsmaterieel.
- Aanleg gras op talud;
 - o Recreatief gras maximale steilheid 1:3.
 - o Schraal gras, grasbermen of te beweiden grasvelden; maximale steilheid 1:3 .
- Taludlengte in relatie tot bereikbaarheid;
 - o Taludlengte tussen $\leq 6,0m$. ; aan één zijde voorzien in een obstakelvrij schouwpad van min. 2,5m. breed.
 - o Taludlengte $\geq 6,0m$. ; aan twee zijden voorzien in een obstakelvrij schouwpad van min. 2,5m. breed.

Ondergrond

- De bovenste laag van de bodem moet tenminste 0,20 m. teelaarde te bevatten met een organisch stofgehalte van tenminste 3%. Dit is niet van toepassing op grastypen met ecologisch beheerregime.
- Harde en / of slecht doorlaatbare lagen doorspitten tot op een diepte van 1,20m.
- De indringingsweerstand van de grond (bepaald met een standaardconus van 1 cm²) mag maximaal 3 MPa bedragen ten tijde van het zaaiwerk. Dit wordt gemeten met een penetrograaf tot een diepte van 1,20m.
- Bij grasbermen het maaiveld 1,0cm lager dan de aangrenzende verharding afwerken, na verwachte inklink.
- Grasbermen dienen vlak te worden afgewerkt ten behoeve van een goed beheer. Het maximale hoogteverschil is 3 cm.

Soortkeuze

- Grasmengsels ter goedkeuring aan gemeente voorleggen
- Bij aanleg gras onder bomen met dichte kroon schaduwbestand grasmengsel selecteren en ter goedkeuring voorleggen aan gemeente.

Plantruimte en plantwijze

- Grasstroken van gazon of recreatief gras minimaal 1,0m breed en een minimaal oppervlak van 10m².
- Vakbreedte ruw gras minimaal 3,0 m en een minimale oppervlakte van 100m².
- Vakbreedte grasberm minimaal 3,0 m en een minimale oppervlakte van 100m².

Uitvoeringseisen

Algemeen

- Bij bomenaanplant geldt een nazorgperiode voor ON van 3 jaar inclusief inboetverplichting.
- Tenzij anders overeengekomen zijn op de uitvoering de technische bepalingen van de Standaard RAW Bepalingen 2020 van toepassing.
- In openbare groenvoorzieningen sleuven zodanig graven, dat de bovengrond, gescheiden van de kwalitatief mindere ondergrond, wordt opgeslagen en dat bij het dichten van de sleuf weer bovenin wordt verwerkt.

Bomen

- Bij werken rondom bomen gelden de eisen uit het handboek bomen 2022.
- ON dient een gedetailleerd werkplan bomen (WPB) op te stellen dat ter goedkeuring aan OG wordt voorgelegd. ON wordt geacht hier goede expertise in te schakelen en ook zorg te dragen voor aanwezigheid expert tijdens uitvoering.

Beplanting

- Bij werken rondom bestaande beplanting dient beplanting die tijdelijk verwijderd wordt direct opgekuild te worden of herplant te worden met dezelfde soort en grootte.
- Beplanting uitzetten op plantvak alvorens te starten met aanplantwerkzaamheden.

Gras

- Bij het maken van sleuven of gaten in gazons of grasstroken dient na de werkzaamheden de strook verdicht, geëgaliseerd en ingezaaid te worden met SV7. Stroken dienen vrij te zijn van puin- en wortelresten.
- Bij bermen buiten de kom staan we het herzaaien van de kabelsleuf toe.